

25 let

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

SHZ Bečov – objevy

Velká hradozámecká inventura

Nejrůznější průzkumy tvoří nedílnou součást správy památkového objektu, protože jen díky nim je možné postupně odhalovat informace o tom, jakým způsobem bylo dané sídlo v minulosti využíváno. V rámci správy SHZ Bečov byly v uplynulých 13 letech provedeny doslova **desítky aktuálních průzkumů**, z nichž nejvýznamnější jsou ty **stavebně-historické, archivní, epigrafické, archeologické, restaurátorské, statické, mykologické, či dendrologické**. Pořízení průzkumů předchází každé velké investiční akci a velmi často je jejich výsledkem i nečekaný objev, jak např. potvrdil archeologický průzkum v Pluhovských domech, kde byla nalezena téměř kompletní kostra dokládající nezvyklý pohřeb v neanatomické poloze těla. Dalším ukázkou může být dohledávání předmětů rozvezených v 50. letech 20. století. V posledních letech se podařilo mimo jiné archivními materiály zmapovat příběh **bečovského diadému** vyrobeného z platiny a diamantů, který se formou svozů dostal do mobiliárního fondu zámku Kozel nedaleko Plzně.

K zajímavým objevům dochází i při běžném provozu objektu - v roce 2008 bylo při rutinní práci na očištění intarzované truhly ve schráně na jejím víku objeveno několik desítek písemností a dalších drobností patřících rodině Beaufort-Spontin. V roce 2009 byly přírůstky prezentovány na výstavě v rámci Dnů evropského kulturního dědictví. Velmi cenným nálezem je rovněž **sběrka archivních vín a koňaků**, jejíž hlavní část byla vypátrána spolu s reliквиářem sv. Maura v roce 1985, dalších několik lahví bylo poté nalezeno v roce 2011 v rámci archeologických průzkumů na středověkých hradních parkánech. Dalším příkladem může být část **mineralogické sbírky** rodiny Beaufort-Spontin, která byla identifikována po velkém úklidu v místě svého provizorního uložení v donjonu středověkého hradu.

Fotografie nahoře dokládají archeologické průzkumy provedené v letech 2003 – 2011 včetně nálezů kompletní kostry, depotu mincí a rekonstrukce nalezené původní hradní brány. Fotografie vlevo dokládají nález části sbírky archivních vín, její uložení a původní označené vín z doby před II. světovou válkou. Fotografie vpravo zachycuje očišťování určené mineralogické sbírky v roce 2012.

V roce 2012 byla v prostoru dolního zámku realizována výstava „**Příběh stolu aneb odhalené souvislosti**“, která návštěvníkům prezentovala ojedinělý soubor skládající se z psacího stolu, křesla a kalamáře vzniklé ve 30. letech 20. století. Tyto předměty, které se do bečovského mobiliárního fondu dostaly shodou okolností v době, kdy byl areál v 50. - 60. letech 20. století ve vlastnictví Památníku národního písemnictví, byly mylně spojené s historií tzv. Mnichovské dohody, či se sídlem zastupujícího říšského prorektora Reinharda Heidricha. Až na základě výstupů práce badatelů Jiřího Kuchaře a Lubomíra Mazucha se podařilo prokázat, že se jedná o soubor vytvořený jako osobní dar pro Adolfa Hitlera dle návrhu architekta Woldemara Brinckmanna. Ten tímto způsobem říšskému kancléři děkoval za své jmenování profesorem. Výstava prezentovala zajímavý příběh toho, jak se během několika málo let může ztratit povědomí o historii předmětu a je na odbornících, aby opět objevili původní souvislosti jeho vzniku.

Fotografie v horní řadě dokládají nález korespondence objevené v tajné schráně ve víku intarzované truhly, fotografie dole výstavu „Příběh stolu“ z roku 2012, podobu výstavních panelů a instalace výstavy včetně replik dnes ztracených historických součástí souboru.

„Příběh stolu aneb odhalené souvislosti“

Výstava „Příběh stolu aneb odhalené souvislosti“ prezentuje soubor neobvyklých předmětů z mobiliárního fondu zámku Bečov, které díky souhrnné dějinné okolnosti putovaly v posledních 75 letech mezi několika místy v Německu, Rakousku a v Česku (viz 1.). Ocho předmětů byly po desítkách let odvozeny z německé, které se tato výstava pokusí uvést na pravou míru. Některé části příběhu se však dopouští vyobrazení, které se nepodařilo ověřit. Tato prezentace, zaměřená a důkladnou práci, přináší další nové poznatky a zjištění. Panely jsou rozloženy chronologicky podle jednotlivých období významných pro historii předmětů. Pážete s nimi začít sledovat příběh odhalené souvislosti.

Autři výstavy: Mgr. Kateřina Rozinková, Mgr. Tomáš Wozniak, správce SHZ Bečov
Autři konceptu: Ing. Jiří Kuchař
Grafické práce a výstavní panel: Agneta Bloom
Výroba chytlavých částí povodního vybavení stolu: Jaroslav Molek, Daruma propagace s.r.o.
Instalace: Josef Rozinek, správce depozitáře SHZ Bečov
Plakáty: Jaroslav Molek
Základní prameny: Kuchař, Jiří. Hřivňová stůlka v Čechách. Eminent 2012.
Zdroj obrázků a filmové dokumentace: J. Kuchař, J. Rozinek, J. Šindelář, D. Karc, fototeka NPÚ, Bundesarchiv, Česká televize, Wikipedia, www.imes.cz

1938 – 1945 / Linec (?) – Vyšší Brod

Stůl byl předán říšskému kancléři v Berlíně v předvečer dnešního dne. Adolf Hitler však s největší pravděpodobností předpokládá jeho použití v záměření Führermuseum v nacistickém Linzi. Jedná se o monumentální projekt komplexu, zahrnující nejen budovu muzea, ale také budovy divadla, opery, hotelu a zámku, který byl plánován v blízkosti stavení. Sem měl být přesunut umělecký sběr, který Adolf Hitler dal do své dle, získal nakupem, nebo i to zejména v pozdějších letech z konfiskací. Z významných děl byly i sochy, které byly převezeny z různých středověkých deskových výklenků Vyššího Broda. Hitler osobně dohlížel na přepravu těchto děl a na analýzu některých předmětů již od doby vzniku nápadu na muzeum, tedy od roku 1938. Velký projekt muzea však nikdy v průběhu války nezrealizoval. V návaznosti na vývoj událostí byly ve 40. letech sádkové předměty, které již byly pro muzeum chystány, rozmístěny do depozitářů v blízkosti Lince. Mezi těmito úkoly byl i 137 kilometrů vzdálený stůl ve Vyšším Brodě, kam byl spolu se několika sochami a dalšími předměty stůl a jeho vybavení převezeno (viz 2.). Stůl měl být určen jako sběrka předmětů, které nebyly v žádné z stáložitelných uměleckých děl ze zámku Vyššího Broda, ale měly pravděpodobně sloužit v Hitlerově sídle v kanceláři v muzeu. V době, kdy byl stůl přesunut do Vyššího Broda, se již rozvířila nepříjemnost, že se jedná o stůl, na kterém byla podepsána mnichovská dohoda. Srovnání fotografií z podoby mnichovského stolu se skutečným státem byla však tato informace spíše výborná a to zejména na základě porovnání vzhledu jeho opěrky - kalamáře a osádkové (viz 3. a 4.).

Op. 1: Na nápis stolu Emmy je zobrazen pravděpodobný příběh stolu a dalších součástí vybavení v jednotlivých obdobích.

Op. 2: Stůl se skládá z několika součástí vybavení.

Op. 3: Soubor z pohledu Mnichovské dohody.

Po ukončení války byla z Vyššího Broda příměrně spojením vojáky odevzdána a umělecká díla, která byla před válkou nebo během ní zcizena. Souděním byl zahájen proces navrácení děl původním majitelům. To se však nebylo stolu a jeho součástí vyhovět. Tento soubor byl po válečné době soubor svědků převezen do Černinského paláce v Praze, odkud se dostal do výstavy Památníku národního písemnictví. Jak je patrné z archivních fotografií, v době druhé světové války byl stůl doplněn všemi součástmi jako byla lampy, tužky, dopis, podložka na psaní, schránka na dopisy a osádková inkoustu (viz 5.). Stůl sám byl původně doplněn jako z podrobnosti stolu. Předměty resourc vizuálně nacistickým insigniem byly vyřazeny v pozdějších letech předměty jako první. O soustu stálostí chybějících částí se lze jen dohadovat. V současné době je jediným zachovaným doplněním stolu monumentální mramorový kalamář.

